

Lantbrukarnas Ekonomi AB (LEAB)
Franzégatan 6
105 33 Stockholm

Beslut angående ansökan om nöddispens på växtskyddsområdet för Spotlight Plus

1 Beslut

Kemikalieinspektionen beviljar dispens från kravet på produktgodkännande enligt nedan.

Växtskyddsmedel	Spotlight Plus
Registreringsnummer	5577
Användningsområde	Mot utlöpare i yrkesmässig odling av jordgubbar på friland.
Under perioden	Från 2020-07-15 till och med 2020-10-30

Specificerade användningsvillkor framgår av beslutsbilagan.

1.1 Återrapportering

Efter avslutad odlingssäsong ska en redogörelse lämnas in till Kemikalieinspektionen över vilka strategiförsök som genomförts under 2020 och på vilket sätt resultaten från dessa kan ge information om att kommande års odlingar av jordgubbar kan genomföras utan behov av dispens.

Redogörelsen ska lämnas in till oss senast 31 december 2020.

2 Beskrivning av ärendet

Vi fick in er ansökan om dispens för nedanstående ändamål den 3 juli 2020.

Sökande	Lantbrukarnas Ekonomi AB (LEAB) Franzégatan 6 105 33 Stockholm
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Spotlight Plus
Produktens registreringsnummer	5577
Verksamma ämnen	Karfentrazonetyl
Funktion	Herbicid
Sökt användningsområde	Mot utlöpare i yrkesmässig odling av jordgubbar på friland.

Livsmedelsverket har bedömt risken i fråga om konsumentskydd och bedömer att den sökta användningen av växtskyddsmedlet inte förväntas utgöra någon risk för konsumenter.

2.1 Ni har uppgett följande skäl till ansökan om dispens

2.1.1 *Er beskrivning av faran*

Revbildningen hos jordgubbar är ett sätt för plantan att sprida sig och konkurrera med andra växter. När jordgubbsplantor sätter revor (även kallat utlöpare) går plantans kraft till vegetativ tillväxt och minskar plantans resurser för bärsättning och förmåga till god invintring.

Jordgubbsodling är en högt specialiserad odling och företag kan vara uppbyggda kring jordgubbar som enda gröda. Odlingsystemen kan inte enkelt ställas om från ett år till ett annat utan förluster eftersom det rör sig om en flerårig kultur.

2.1.2 *Odlingens omfattning, skördestatistik och uppskattad skördeförlust vid utebliven bekämpning*

Jordgubbar odlas på 2400 ha. Jordgubbar är värdemässigt den tredje största frilandsgrodan efter morot och lövfällande träd. Skördeförlusten, om utlöpare inte kan hanteras, uppskattas till 10-15% vilket motsvarar 22-33 tusen kronor per hektar eller totalt 53-80 miljoner kronor baserat på 2019 års värden för produktionen av 16 000 ton jordgubbar till ett sammanlagt värde av 531 miljoner SEK.

2.1.3 *Er beskrivning av alternativ*

Kemiskt alternativ saknas. Mekaniska bearbetning såsom handrensning, flamning och bränning är svåra att hantera på plastlist och på stenrika fält. Corona-pandemin med restriktioner för inresor från utlandet gör att det även är svårt att få tag på arbetskraft för att utföra det resurskrävande arbetet som mekanisk bearbetning kräver.

2.1.4 *Beskrivning av skäl till att Spotlight Plus är det bästa alternativet*

Genom försök i Minor use-projektet har Spotlight Plus visat de mest lovande resultaten för att hantera utlöpare. Utvecklingsarbete pågår med att hitta en ny strategi mot utlöpare i jordgubbar i Sverige. Regalis Plus finns med i försök 2020, men inga resultat finns ännu. Det pågår samarbetsprojekt med Norge, Finland och Danmark gällande utlöpare och ogräs i jordgubbar.

2.1.5 *Beskrivning av åtgärder för att undvika upprepad dispens*

Sökanden har lämnat in en ansökan om utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde (UPMA) för användning av Spotlight Plus mot ogräs och utlöpare i yrkesmässig odling av jordgubbar på friland. Denna ansökan har ännu inte hunnit behandlats av Kemikalieinspektionen.

2.2 Godkännandevillkor för verksamt ämne

Det verksamma ämnet Karfentrazonetyl är godkänt genom kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 2018/1061¹ till och med den 31 juli 2033.

Medlemsstaterna ska vid bedömningen vara särskilt uppmärksamma på skyddet av grundvattnet när ämnet används i områden med känsliga mark och/eller klimatförhållanden, skyddet av marklevande organismer som inte är målarter, skyddet av vattenlevande organismer och skyddet av högre landväxter som inte är målarter.

3 Skäl

3.1 Tillämpliga bestämmelser

Ett växtskyddsmedel får endast släppas ut på marknaden och användas om det har produktgodkänts i den berörda medlemsstaten enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1107/2009². Kemikalieinspektionen får dock i särskilda fall ge dispens från kravet på godkännande och tillåta att ett växtskyddsmedel, under högst 120 dagar, släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av en fara som inte kan avvärras på något annat rimligt sätt. Detta framgår av artikel 53 i förordningen.

3.2 Bedömning av kriterierna för dispens

Vi bedömer att det för användning av Spotlight Plus mot utlöpare i yrkesmässiga odlingar av jordgubbar på friland finns en fara som inte kan avvärras på något annat rimligt sätt.

3.2.1 *Bedömning av faran*

Vi instämmer i er bedömning att de alternativa metoder som idag är godkända för användning mot utlöpare i jordgubbar på friland inte kan undanröja den fara som den konkurrens som utlöparna utgör för plantornas kommande bärsättning och övervintring.

3.2.2 *Bedömning av alternativ*

Det saknas alternativ för att avvärra faran på annat rimligt sätt. Sökanden har lämnat in en ansökan om utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområden som ännu inte har hunnit behandlats av Kemikalieinspektionen.

3.2.3 *Bedömning av särskilt fall*

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att faran som beskrivits inte kan avvärras på något annat rimligt sätt än genom dispens för växtskyddsmedlet Spotlight Plus för användning mot utlöpare i yrkesmässig odling av jordgubbar på friland. Att

¹ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 2018/1061 av den 26 juli 2018 om förnyelse av godkännandet av det verksamma ämnet karfentrazonetyl i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden, och om ändring av kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 540/2011

² EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG

ge dispens framstår därför som nödvändigt. Dessutom arbetar ni på en mer långsiktig lösning för att komma bort från behovet av dispens då ni har lämnat in en ansökan om UPMA för användning av Spotlight Plus mot ogräs och utlöpare i yrkesmässig odling av jordgubbar på friland. Den ansökan har vi ännu inte hunnit behandla.

3.3 Bedömning av risker för hälsa och miljö

Kemikalieinspektionen bedömer att användningen inte förväntas medföra några oacceptabla effekter för hälsa eller miljö om användningen sker i enlighet med ~ren i bilagan.

3.3.1 Motivering av villkor för hälsorisker

Kemikalieinspektionen bedömer att växtskyddsmedlet kan medföra hälsorisker för användare. Kemikalieinspektionen beslutar därför att skyddshandskar ska användas vid hantering av produkten och vid arbetsmoment som innebär kontakt med sprutvätska.

3.3.2 Motivering av villkor för miljörisker

Kemikalieinspektionen bedömer att växtskyddsmedlet kan medföra risk för växter samt bin och andra pollinerande insekter utanför fältet. Vi beslutar därför att ett anpassat skyddsavstånd ska bestämmas med hjälp av Säkert växtskydds "Hjälpredda vid bestämning av anpassade skyddsavstånd. Lantbruksspruta med bom".

Produkten får inte användas mer än vartannat år på samma fält. Detta för att minska risken för läckage till grundvatten och för att skydda jordlevande organismer.

3.4 Slutsats

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att kraven i artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 är uppfyllda mot bakgrund av de skäl som redovisats ovan. Kemikalieinspektionen bifaller därför ansökan om dispens.

4 Upplysningar

Kemikalieinspektionen upplyser om att dispens enligt artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 i normalfallet endast beviljas en gång. Dispensförfarandet syftar till att hantera faror eller hot som uppkommer sällan och som därmed inte kan förutses. Om en fara riskerar att upprepas eller utgör ett återkommande problem ska inte dispensförfarandet användas för att lösa problemet. Det är därför viktigt att ni utformar en strategi för att undvika fortsatt behov av dispens eller tar fram andra bekämpningsmetoder för att åstadkomma en långsiktig lösning. Vid upprepad ansökan om dispens ska ni visa vilka åtgärder som ni vidtagit för att undvika behov av ytterligare dispens.

BESLUT

Datum
2020-07-10

Diariernr
5.1.2.a-H20-06810

Aktnr Regnr
F-2677 5577

5 Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit till Kemikalieinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.